

Helsingin vammaisneuvoston kokous (7/2022)

Aika: Tiistai 30.8.2022 klo 14.03–16.20.

Paikka: Kaupunginhallituksen kokoussali, kaupungintalo 3. krs.
Osoite: Pohjoisesplanadi 11–13, Helsinki.

Osallistuvat jäsenet:

Valtuustoryhmien edustajat:

Marja Kaitaniemi	puheenjohtaja (Vasemmisto)
Kristiina Karhos	varapuheenjohtaja (Vihreät)
Jari Mönkkönen	(Kok.)
Katja Bärblom	(SDP)
Marko Joensuu	(PS)

Yhdistysten edustajat:

Taru Reinikainen	Helsingin Kuuloyhdistys ry
Veera Florica Rajala	Helsingin ja Uudenmaan Näkövamaiset ry
Viktoria Welling (varajäsen)	Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Sari Sepponen	2. varapj. Kehitysvammatuki 57 ry
Venla Rätty (varajäsen)	Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry
Tuula Narvola (varajäsen)	Pääkaupunkiseudun Hengitys ry
Mikko Remes	Helsingin Reumayhdistys ry
Päivi Seila	Mielenterveysyhdistys HELMI ry
Pauliina Lampinen	Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr
Susanna Haapala	Kynnys ry

Kaupungin toimialojen ja keskushallinnon pysyvät asiantuntijat:

Mari Kontio	Kasvatus ja koulutus
Pirjo Tujula	Kaupunkiympäristö
Tiina Larva	Kulttuuri ja vapaa-aika
Tuomo Ratinen	Sosiaali- ja terveystoimi
Riikka Henriksson	Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat:

Titta Reunanen	vuorovaikutuspäällikkö, kaupunginkanslia
Outi Paulig	vanhusneuvoston sihteeri, suunnittelija, kaupunginkanslia
Pirkko Excell	erityissuunnittelija, Sote:n osallisuus ja vuorovaikutus

Vammaisneuvoston sihteeri:

Tiina Lappalainen vammaisasiamies, kaupunginkanslia

Vierailijat: Sisällöntuotannon päällikkö Susanna Rautio kaupunginkanslian viestintäosastolta.

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Marja Kaitaniemi avasi kokouksen klo 14.03.

2. Osallistujien toteaminen

Osallistujat esittäytyivät.

3. Asialistan hyväksyminen

Todettiin, että kohta 5 siirtyy seuraavaan kokoukseen, muuten asialista hyväksyttiin.

4. Muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen [muistio](#) merkittiin tiedoksi.

5. Erityistä tukea työllistymiseen tarvitsevien kesätyön toteutuminen ja kokemukset kesätyöhönvalmennuksesta

Asia siirrettiin esiteltäväksi syyskuun kokouksessa.

6. Koronakriisin viestinnän yhdenvertaisuus ja viittomakielen tulkkaus

Todettiin, että kaupunki on antanut [selvityksen yhdenvertaisuusvaltuutetulle](#). Kaupunki on täydentänyt kriisiviestinnän ohjeistustaan siten, että jatkossa henkeen ja terveyteen kohdistuvia uhkia koskeviin tiedotustilaisuuksiin järjestetään viittomakielinen tulkkaus. Kaupunki suhtautuu vakavasti ja pitää tärkeänä videotallenteiden tekstitystä, ja myös tuottajat on kilpailutettu. Helsinki on koonnut [Saavutettavuusmalli.hel.fi](#) -sivustolle ohjeita saavutettavuuden toteuttamiseen. Kaupunginkanslian viestintäosastolta sisällöntuotannon päällikkö Susanna Rautio esitteli kaupungin [saavutettavaa viestintää ja viittomakielistä viestintää](#).

Vammaisneuvosto kävi keskustelua saavutettavasta viestinnästä ja toi esiin tarpeita myös kirjoitustulkkauksen järjestämisestä, mahdollisuudesta kuunnella teksti luettuna, videotallenteiden tekstittämisestä ja selkeän kielen laajemmasta käyttämisestä viestinnässä. Toivottiin myös, että selvitetään mahdollisuuksia käyttää henkilöstön koulustilaisuuksissa tekstitystä.

7. Etukäteiskysymyksiä kaupunkiympäristön apulaispormestari Anni Sinnemäelle

Vammaisneuvosto keskusteli kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja, apulaispormestari Anni Sinnemäelle esitettävistä etukäteiskysymyksistä ja kysymysten esittäjistä. Sinnemäen vierailu vammaisneuvoston kokouksessa siirtyy syyskuuta myöhempään kokoukseen.

8. Vammaisneuvoston lausunto talousarvioaloitteesta henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvosta

Valtuutettu Hilikka Ahde on tehnyt talousarvioaloitteen koskien henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvon määrittystä ja tarkistusta. Vammaisneuvostoa on pyydetty toimittamaan lausunto 14.9. mennessä. Vammaisneuvosto kävi keskustelun lausuntoluonnoksesta. [Vammaisneuvoston lausunto talousarvioaloitteeseen koskien henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvon määrittystä ja tarkistusta](#) hyväksyttiin keskustelussa esitettyjen näkökulmien lisäyksillä sekä lausunnon liitteet [taulukkona](#) ja [kuvana](#).

9. Toimialojen ajankohtaiset

Toimialojen asiantuntijat kertovat lyhyesti ajankohtaiset terveiset toimialojen valmistelussa olevista ja päätöksentekoon tulevista asioista, joilla on yhdyspintaa vammaisneuvoston kanssa:

- **Kaupunginkanslia:** sotepe-uudistusjaosto käsittelee valtionosuuden rahoitusnäkökulmaa, josta tehdään talousarvio, josta kaupunginhallitus päättää lokakuussa ja kaupunginvaltuusto marraskuussa. Sotepe talousarvio, joka rahoitetaan valtion rahoituksella, on eriytetty kaupunkin talousarviosta. Kaupunki kritisoi valtion tiukkaa rahoitusta sekä muuttuneita linjauksia korona-avustuksissa. Kansliapäällikkö on nimennyt järjestöyhteistyön mallia ja -avustuksen periaatteita valmistelevalle jatkotyöryhmän, jonka puheenjohtajana on Johanna Seppälä.

- **Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala (KASKO):** Unicefiltä saatu tieto, että Helsingin kaupungin 2-vuotinen toimintasuunnitelma on hyväksytty toteuttamaan Lapsiystävällinen kunta -ohjelmaa, joka on osa lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (HYTE). Opetus- ja kulttuuriministeriön korona-palautumisavustuksia käytetään mm. monikielisten avustajien palkkaamiseen.
- **Sosiaali- ja terveystoimiala (SOTE):** Sote-uudistuksen valmistelut etenevät. Uuden vammaispalvelulain eduskuntakäsittely alkamassa viikolla 36. Laki tulee määrittämään palvelujen järjestämistä. Meneillään on Kärkullan ruotsinkielisten asumisen ja työtoiminnan palvelujen liikkeenluovutuksen ja henkilöstön siirtymisten valmistelut Helsingin kaupungille 1.1. alkaen. HUS järjestämissopimuksessa ja Kepa Uusimaa -hankkeessa sovitaan terveyspalvelujen järjestämistä. Soten palveluissa yleisesti on erittäin huolestuttava henkilöstötilanne, joka osittain lamauttaa toimintaa. Henkilökohtaisen avun palvelusetelin uudistaminen elokuun alussa on tuonut uusia palveluntuottajia.
- **SOTE:n osallisuus:** meneillään on kysely palveluverkosta, palveluvalikoimasta ja sote-keskusten sijoittelusta. Jokaiselle seitsemän sosiaali- ja hyvinvointialueen asemalle perustetaan 15 henkilön asiakasraati tämän vuoden aikana. Vuosaari ensimmäisenä, hakijat haastatellaan. Monipuoliset raadit kokoontuvat virka-ajan ulkopuolella, ensi kevääseen saakka, hybridinä ja erityistarpeet huomioidaan. Myllypuron terveyskeskuksen laajaan kehittäjäyhteisöön voi ilmoittautua sähköpostilla, esim. vaikuttamista rakennusvaiheessa opasteisiin ja palvelun käytettävyyteen. (Pirkko lähettää kutsuja) Kokemusasiantuntijoiden käyttämisen ohjetta päivitetään.
- **Kaupunkiympäristö:** Kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyslinjaukset 27.6. Helsingin esteettömyysseminaari järjestetään 24.11., jossa esitellään kaupungissa toteutettuja onnistuneita kohteita, miten kaupunki on tehnyt esteettömyyttä. Ohjelmaan toivotaan vammaisneuvoston puheenvuoro. Raide-Jokeri järjestää Maunulassa Pirjontien pysäkin loppukatselmuksen joko 28.9. tai 29.9., jonne tarvitaan Helsingin vammaisneuvostosta edustaja.

Käydyssä keskustelussa esitettiin vammaisneuvoston kokouksen aiheeksi kuljetuspalvelujen ajankohtaisten asioiden esittelyä. Vammaisneuvosto kysyi vammaistyön valmiutta huomioida nopealla aikataululla lainsäädännön muutoksen aiheuttamat koulutus- ja ohjeiden päivitystarpeet, vaikka siirtymäaikoja onkin tulossa. Myös palvelujen kustannusten nousun sekä henkilöstön saatavuusongelman vaikutus palvelujen tuotannossa puhuttivat. Vammaisneuvosto piti tärkeänä, että asiakasraadeissa huomioidaan, että niihin voi osallistua myös, jos on erilaisia toimintakyvyn rajoitteita. Tietoa osallistumisen kanavista kannattaa mainostaa alueiden sosiaalisen median kanavilla. Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että hyvinvointipalveluissa eri keinoilla kuultaisiin myös vammaisia lapsia ja nuoria.

10. Esteettömyystunnustuksen kohteeksi vaihtoehtoja

Vammaisneuvoston jäsenet olivat ehdottaneet vaihtoehtoja perusteluineen esteettömyystunnustuksen saajaksi. Vammaisneuvosto kävi evästyskeskustelua kohteen vaihtoehtoista. Esteettömyysteemaryhmä priorisoi ehdotukset ja kokoaa perustelut valinnalle. Kohteen valinnasta päätetään syyskuun kokouksessa ja esteettömyystunnustus luovutetaan 2.12. vammaisten päivän tilaisuudessa.

11. Osallistumiset

Sovittiin vammaisneuvoston edustajat:

- 12.9. klo 9.30–11. Suurten kaupunkien vammaisneuvostojen etäkuulemiseen kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta osallistuvat: Veera Florica-Rajala, Kristiina Karhos ja Susanna Haapala.

- 2.11. klo 9.30–16 [Vammaisneuvostopäiville](#), paikan päällä edustavat: Kristiina Karhos ja Marko Joensuu. Kaikki toiset voivat osallistua vammaisneuvostopäivään etäyhteydellä.

12. Muut asiat

Vammaisneuvoston teemaryhmien kertoiva lyhyesti työskentelystään:

- o Esteettömyysteemaryhmä: Seuraava etäpalaveri 12.9. klo 17–18.30. Esteettömyystunnustuksen kohteiden priorisointi, ehdotus ja perustelut syyskuun kokoukseen päätöstä varten.
- o Digi-saavutettavuusteemaryhmä: seuraava etäpalaveri 20.10. klo 14.
- o Sote-palvelujen teemaryhmä: valmistellut lausuntoa. Ei sovittua seuraavaa palaveria.

Muut muut asiat

- o Kuuloyhdistyksen ehdottamat aiheet vammaisneuvostolle: EU:n vammaiskortti ja HSL sekä viittomakielisen varhaiskasvatuksen järjestäminen pääkaupunkiseudulla viedään työvaliokunnan valmisteltavaksi.

13. Tiedotusasiat

Viestintäkokeilu: Viittomakielisen tulkkauksen järjestäminen valtuuston kokouksen kyselytunnilla 7.9. klo 18–19, valtuuston kokouksen aluksi. [kokeilun tiedote](#) tiedottamisen tueksi ja viittomakieliseltä yhteisöltä tarvitaan arvioita kokeilun onnistumisesta.

Susanna Haapala kertoi yhteistyöstä työllisyyspalvelujen kanssa henkilökohtaisten avustajien rekrytoimiseksi Ukrainasta paenneista henkilöistä, vaikka heillä ei ole täydellisesti suomen kieli hallussa. Se voisi olla osaratkaisu avustajien henkilöstöpulaan, esim. oppisopimuksen kautta. Avustajan on tärkeä ymmärtää, mitä asiakas tarvitsee.

14. Seuraava kokous

Vammaisneuvoston seuraava kokous on ti 27.9.2022.

15. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Marja Kaitaniemi kiitti aktiivisesta keskustelusta ja päätti kokouksen klo 16.20.

Vakuudeksi

Marja Kaitaniemi
puheenjohtaja
marja.kaitaniemi(a)gmail.com

Tiina Lappalainen
sihteeri, vammaisasiamies
tiina.lappalainen(a)hel.fi

Liitteet:

- Vammaisneuvoston 14.6. kokouksen [muistio](#).
- [Saavutettava viestintä, viittomakielinen kriisiviestintä](#) -esitys
- Etukäteiskysymysten luonnoksia kaupunkiympäristön apulaispormestarille
- [Vammaisneuvoston lausunto](#) talousarvioaloitteeseen koskien henkilökohtaisen avun arvon määrittämisestä ja tarkistuksesta